

Fauna salvatge: Accidents de Circulació i altres Danys a l'Agricultura

Novetat important en la responsabilitat respecte dels danys ocasionats

Tot just fa un any —Drecera setembre-octubre 2013— parlàvem de l'imminent canvi normatiu en la Llei de Trànsit, Circulació de Vehicles a motor i Seguretat Vial de 1990 — Reial Decret Legislatiu 339/1990—. Entre altres, es preveia la modificació de la Disposició Addicional Novena per la qual es canviava el règim de responsabilitat en cas d'accidents de trànsit produïts per espècies cinegètiques. Aquest canvi ja s'aplica des de fa un temps. Amb l'entrada en vigor de la Llei 6/2014, de 7 d'abril, que modifica el text de la Llei de Trànsit, la responsabilitat passa ara a recaure en el conductor del vehicle, alliberant pràcticament de tota responsabilitat a les societats de caçadors i/o propietaris del terreny.

Accidents de circulació provocats per animals salvatges

Passats uns mesos des de l'aplicació de la Llei, hem cregut oportú, i després de tot el seguiment que hem anat fent al llarg dels anys sobre aquesta matèria —veure, per exemple, la Drecera de gener-febrer 2009—, analitzar l'actuació dels Tribunals en les seves decisions.

La Disposició Addicional Novena de la Llei estatal de trànsit i seguretat vial presenta el següent redactat:

"(...) En accidentes de tráfico ocasionados por atropello de especies cinegéticas en las vías públicas será responsable de los daños a personas o bienes el conductor del vehículo, sin que pueda reclamarse por el valor de los animales que irrumpen en aquéllas.

No obstante, será responsable de los daños a personas o bienes el titular del aprovechamiento cinegético o, en su defecto, el propietario del terreno, cuando el accidente de tráfico sea consecuencia directa de una acción de caza colectiva de una especie de caza mayor llevada a cabo el mismo día o que haya concluido doce horas antes de aquél.

También podrá ser responsable el titular de la vía pública en la que se produzca el accidente como consecuencia de no haber reparado la valla de cerramiento en plazo, en su caso, o por no disponer de la señalización específica de animales sueltos en tramos con alta accidentalidad por colisión de vehículos con los mismos.(...)"

Per tant, es dibuixa l'escenari següent:

- **Per regla general, el conductor del vehicle és el responsable dels danys produïts a persones o béns.** El conductor respondrà, encara que no hagi incomplert les normes de circulació. La responsabilitat es deriva de l'acció de circular amb un vehicle a motor per una calçada, no per contravenir les normes de circulació. S'entén la seva responsabilitat per introduir un element de risc com és un vehicle, essent els danys que pugui suportar considerats com un risc d'activitat. Alhora, seran les companyies asseguradores les que hagin de fer front a aquests tipus de sinistres, tal com succeeix en la gran majoria dels països europeus.
- **Els titulars dels acotaments, o en el seu defecte els propietaris dels terrenys,** seran únicament responsables, quan l'accident sigui conseqüència d'una acció de caça col·lectiva d'una espècie de caça major portada a terme el mateix dia o que hagi finalitzat dotze hores abans de l'accident.
- **El titular de la via pública —és a dir l'Administració o concessionària— tant sols serà responsable quan l'accident sigui com a conseqüència per no haver reparat la tanca de tancament dins de termini — pel cas d'autopistes, autovies o vies ràpides—, o per no disposar de la senyalització específica d'animals silvestres en trams amb alta accidentalitat per col·lisió de vehicles amb aquells.**

Efectivament, a la vista del canvi normatiu, ara comencen a aflorar les primeres Sentències en els Jutjats de Catalunya que eximeixen de tota responsabilitat a propietaris i administracions en els accidents causats pels senglars. **Ara per ara, la justícia culpa als conductors com a responsables d'aquest tipus d'accidents.** Cosa que fins al moment no solia donar-se. Ja són varis els Tribunals que exculpen a les Administracions titulars de les vies. Tanmateix, hem tingut coneixement, per diverses fonts, que nombrosos afectats per accidents provocats per senglars rebutgen anar a la justícia davant de l'actuació dels Tribunals que eximeixen els propietaris dels vedats de caça com a les administracions responsables de les vies. A més, les demandes per aquest tipus de reclamacions han disminuït en els últims anys per la imposició de les costes del procés al demandant —majoritàriament conductor del vehicle sinistrat—, si perd. I per aquesta raó, en els últims mesos, només les companyies asseguradores acudeixen a la justícia per reclamar per aquest tipus de danys. De fet, en cas de perdre el plet en primera instància, únicament pot presentar-se recurs davant el Tribunal Superior de Justícia de Catalunya si la reclamació supera els 18.000 euros —fet que no sol ser l'habitual—.

Danys provocats per animals salvatges

D'altra banda, volíem aprofitar l'avinentsa, per no parlar només dels danys ocasionats pels senglars en accidents de tràfic i de la respectiva responsabilitat. Pels nombrosos dubtes que es generen, i futures novetats legislatives, creiem necessari fer referència també a **la responsabilitat dels danys ocasionats per la fauna salvatge en el territori.** La normativa és dispar i confusa. I depèn de l'aplicació de la norma en cada Comunitat Autònoma. Alhora, intervenen factors com el tipus d'animal que sigui —espècie cinegètica, fauna protegida, fauna silvestre—, l'espai d' on provingui —espai protegit, acotament de caça, refugi de fauna silvestre, terreny no cinegètic, etcètera—.

No obstant, però, el Govern estatal ja preveu en el Projecte de modificació de la Llei de Patrimoni Natural i Biodiversitat la següent previsió:

"(...) Sin perjuicio de los pagos compensatorios que en su caso puedan establecerse por razones de conservación, con carácter general, las administraciones públicas no son responsables de los daños ocasionados por las especies de fauna silvestre, excepto en los supuestos establecidos en la normativa sectorial específica."

Així doncs, resta clar que el Govern pretén una llei a mida a fi de no haver de pagar —per via de sentència— importants sumes de diners a les persones afectades pels danys causats pels animals.

Fet lícit, si aquesta mateixa Administració no es dediqués a habilitar paral·lelament tot un sistema i proteccions per a garantir la supervivència i reproducció de les espècies i els hàbitats. Recordem que en varies ocasions els jutjats han condemnat a les administracions perquè l'animal provenia d'un espai d'especial protecció. És inversemblant imposar tot tipus de mesures i instruments per protegir i conservar aquestes espècies, en detriment de les activitats econòmiques i les persones que puguin patir els danys d'aquestes. Per tant, és evident que és totalment injust no establir un sistema automàtic imposant les mesures necessàries per compensar els propietaris i empresaris que puguin patir danys arran de la referida protecció.

Enfront els danys ocasionats per la fauna salvatge, ens topem amb dos escenaris ben diferents. Quan es tracta d'accidents de circulació la nova regulació normativa per determinar la responsabilitat ofereix molta més seguretat jurídica, establint un sistema tancat, molt més eficaç i transparent, sense possibilitat de reinterpretacions dispars.

No obstant, però, això no succeeix amb la responsabilitat dels danys ocasionats per la fauna a l'agricultura, per exemple. Certament, influeixen una multitud de factors i normatives dispars —reguladores de la caça, dels espais naturals protegits, de les espècies animals protegides, etcètera—. Però de moment, el Govern central ja maquina, en un Projecte de Llei, que les Administracions Públiques no siguin responsables dels danys ocasionats per les espècies de fauna silvestre. I així pot lliurar-se de tota possible responsabilitat imposada per part d'un Jutge.

Des de l'INSTITUT AGRÍCOLA mostrem la nostra ferma oposició a aquesta doble mesura de la responsabilitat, i durem a terme les actuacions pertinents per a que no prosperi. Alhora, estarem atents a tot canvi normatiu i seguirem treballant-hi per aconseguir una normativa molt més clara i justa, especialment en defensa de les activitats econòmiques agràries.